

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 666.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

Társzerkesztő: Főelölős szerkesztő: Társzerkesztő:
Dr. Ambrózy Ágoston Dr. Buza Barna Dr. Székely Albert

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyé szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

Éthikai széljegyzetek

alkotmányjogunkhoz.

A „Felsőmagyarországi Hirlap” számára írta: **Zichy Wladimir gróf.**
orsz. képviselő.

Az alkotmány nem cél, de eszköz. Eszköz ideális célra: boldogítására azoknak, akik érzékel bírnak azon nagy gondolat befogadására, hogy sértetlen, makula nélküli százados alkotmánnyal bírnak: boldogság, mert az a nemzeti létet tökéletes, eszményi teljessége. Ha egy embernek, akinek a szó nemes értelmében egyénisége van, boldogság a tudat, hogy az emberiség lényegét, gondolatát teljes mértékben kialakította magában — akkor egy embernek, aki hazafi, boldogság a tudat, hogy nemzete az önálló állami lét minden attribútumával szuverén módon rendelkezik.

Erkölcsei elv, hogy minden ember az ellenkező bizonyításáig jónak tartandó. Ep így kell, hogy minden népet alkotmányos érzékkel bírónak tartsunk, amíg nem teszi cselekedeteivel nyilvánvalóvá, hogy kihalt belőle a nemzeti öntudat, amíg nem követi el csak egyszer is alkotmánya ellen az öncsonkítás förtelmes bűnét. Ugy mondta azt Deák: „... de amiről a nemzet egyszer gyáván lemondott...”

Igazában csak azon embernek szerencse és boldogság nemes egyéniségre, karakterre szert tenni, akinek családfája nemzedékeken át nélkülözötte ezt az erényt: az erblich belastet meg a született gonosztevő típusainál; ellenben egy normális lényénél, aki lelkivilágával nem Lombroso, hanem Krisztus tanaiba helyezkedik bele, az ilyennél a karakter nem annyira szerencse és boldogság, mint inkább létöltétel. Ep így a nemzetek életében: egy Ausztriának, Helvéciának, vagy Oroszországnak, amelyek nem szokták meg az alkotmányos élet méltóságos öntudatát, alkotmányt kapni abszolút uralkodójuk vagy hódítójuktól, legyen az Ferenc József, Napoleon vagy II. Miklós cár: menyeyi boldogság; ellenben Magyarországra nézve, amely mióta él, mindig önmagában érezte létének és hatalmának a forrását, az alkotmány nem Haupttreffer, hanem létöltétel.

De még az elnyomott nemzeteknél sem olyan véletlen szerencse

az, ha alkotmányt kapnak. Egy professor szerint, ha tótnak csak krumpli és pálinkára jut annyija, hogy mindennap jóllakhassek, hát csinál magának egy elméletet, hogy a pálinka a legjobb ital, a krumpli a legjobb étel. A kis gyermek agyában öntudatlanul is kifejlődik ily alapon egy „tejemlélet”. De nem így a nemzeteknél. Oroszország most, mikor már elviselhetetlen súlytal nehezedik rá az abszolútizmus, nem csinál egy szibériai elméletet vagy egy meghunyászkodási tejemléletet, hanem csinál forradalmat.

Magyarországra nézve kétségtelen, hogy az alkotmány nemcsak boldogság, de létöltétel is, Oly nélkülözhetetlen javunk az alkotmány, hogy nemzet és alkotmány egymást föltételező fogalmak lettek.

De így állván a dolog, tűrheti-e az a magyar alkotmány, hogy ősi palotájának képzelt és kitalált hiányai egy osztrák papiralkotmány kegyes, császári tételeiből tataroztassanak? Ami alkotmányunk az évezredes jogfolytonosságban élő nemzeti szellem mindenható ereje által tolytonosan megtermékenyített szerves fejlődés eredménye és nem egy autokrata által ránk oktroyált és nemzeti színű szallaggal átkötött papirtekercs, mely üdvös oktatásokkal szolgál a célszerű államberendezkedésre, nem is kézi Compass egy serdültebb néptörzs számára, melyből a főhatalom csillag-kamarája úgy diktálja a szabályokat, ahogy a Reichsgedanke szelleme kívánja. A mi alkotmányunk nem a korona árnyékában, hanem a nemzeti érzés verőfényében sarjadt föl. Minden hatalom, a királyé is a nemzetben gyökerezik s a mi hatalom ebben az országban van, az mind a nemzetből van. A királyra megkoronázásakor delegálunk hatalmat és „a magyar szent korona” fogalma nem a király, hanem a nemzet hatalmát jelképezi. A mi alkotmányunk alapelvei, szabályai a törvények, jogszokások és precedenseknek a XI-ik század óta főlhalmozódott tömegéből alakultak ki.

Azt sem tűrheti tehát ez az alkotmány, hogy azon szerve, a mely által külsőleg él: a végrehajtó hatalom idegenekből alakuljon ki. Nem tűrheti, hogy idegen legyen miniszteriuma, hadserege. Ha ebbe bele nyugszik, kidobta az ablakon azt az erkölcsi tőkét, amelyet a történelmi alkot-

mányban megvalósuló jogfolytonosság képvisel, kirántotta a nemzet lába alól azt az ethikai talajt, amelyből az minden lépésénél új és meggyőzhetetlen erőt szerez az önvédelemre. Nem tური az alkotmány a legfelsőbb hivatalnokai kar aulikus, szolgál szellemét, amely ezen nemzet-ethikai alapok híján adott esetben külső hatalom zsoldjába szegődik. Nem tური a Fehérvári-téle zugminiszteriumokat.

Ép a végrehajtó hatalom az, amelynek önállóságát a legnagyobb mértékben ki kell lombozítani. Ez a legveszedelmesebb terület, mert kétértelmű interpretációkat könnyebben megtür. Az osztrák irók a Reichsgedanke monstrumát csak ennek a területnek az ingoványain képesek megkonstruálni. Mert, mikor már le-sujtottan látják, hogy annak a szerencsétlen összbirodalomnak se területe, se polgára, se törvényhozői, se bírói hatalma nincs — egyszerre kipirul az arcuk a menyeyi boldogságtól, észrevették, hogy van egy közös végrehajtó hatalom, hát mégis állami léttel bíró valóság a Gesamtmonarchie... Nos hát ebben a konstrukcióban igazán tótágast áll a közjogi érzék is, meg a logika is!

Hogy egy szervezetről azt mondhatassuk, hogy él, nem elég, hogy szagolni tudjon, hanem mindaz öt érzékének birtokában kell lennie és egy csak szagló szervezet abszurdum is. Hát az állami léthez se elég a végrehajtó hatalom! Ahhoz, hogy államról szólhassunk, az illető szervezetnek az államiság összes attribútumaival kell rendelkeznie. Amellett egy csak végrehajtó szervevel bíró állam oly absurd, mint egy csak szagló szervevel bíró test.

De ami egész megdönti az összbirodalmi közjogászok okoskodását, az az, hogy még ez az egy szerv, a közös végrehajtó szerv sem létezik. A végrehajtó hatalom minden alkotmányban az államfőre van ruházva — természetesen megfelelő alkotmányos garanciák mellett. A mi államfőnk személyében két különálló közjogi személyiség találkozik: a magyar királyé, akire Magyarország s az osztrák császáré, akire Ausztria végrehajtó hatalma van ruházva. De hol van egy harmadik közjogi személyiség, mondjuk egy császári királyi vagy összbirodalmi, — melyre egy vegyes közös végrehajtó hatalom ráruházható volna?

Ha tehát meg is tudnák konstruálni a közjog dugóhúzó észjárásu osztrák boskói a Gesamtmonarchie széllébbélt malaclapó köpenyét, nem tudnak kire földadni azt. Es nem lévén hatalom, amely ily hiányos bíborra áhítozzék, mégis csak oda kerülne az a monstrum, ahol most van s ahová a szobatudósok absurd elméletei mindég kerülnek: lomtárba. Jól jegyezte meg Apponyi gróf, hogy „egy Magyarországot és Ausztriát magában foglaló összbirodalom ködképe olyan penge nélküli kés, a melynek a nyele elveszett”.

Igy degradálódnak a közös miniszter urak közös ügyvivőkké. A magyar s az osztrák végrehajtó hatalom szervei ők a kor. mányzás azon ágaira, melyekben a két végrehajtó hatalomnak a parlamentek ellenőrzése mellett együttesen kell működnie. Hát a közös miniszter ur, ha még olyan büszke Ferenc József szakállt növeszt is magának, nem miniszter, csak ügynök. Olyan, mint más ügynök, csak hogy kevesebb dolga van. Olyan mint a tűzbiztosító ügynök, csak hogy nem a tűz ellen biztosít, hanem a tűzet biztosítja. Válságunk mostani tűzét is ők szítják — azért tart ki olyan szépen.

Mindezekből világos volna, hogy három közös miniszterünk de iure nem közös miniszter, de ezzel szemben nyolc magyar miniszterünk de facto nyolc osztrák miniszter.

Amde ebben nincs oly nagy veszély. Ez csak egy jogtalan tényleges állapot, egy oly tény, mely nélkülözni lábai alól az alkotmányosság erőadó talaját. Ha a hatalom le is siklik a talajról, mi rajta maradunk. Minden magyar emberben él az ezeréves nemzeti Geniusz egy atomja, mint él egy darab a halhatatlan isteni lélekből. Mindkettő örökkévaló. Áthat és fölvertéz bennünket.

És támadjon ellenünk bárki is, a nemzeti ellenállás nagy idők emléke által megszentelt, dicsőséges pajzsán meg fog törni minden ármánykodás!

És ha egyszer kiállunk ezekkel a fegyverekkel a csatatérre, ez a hitvány miniszterium megvakul a fénytől. A derékhad kardcsapás nélkül fog elpusztulni. Az osztrák szellem bevonul sötét sziklaodujába és eljön végre valahára a függetlenség várvavárt országa!

Jön az erőszak!

Fejérváry tábornagyalan állandóan hirdeti, hogy ő semmi erőszakosságot nem fog elkövetni, a törvényekhez szigorúan ragaszkodni fog, — a levegő pedig mégis tele van a közlegő erőszak rémliheivel.

Lesznek-e erőszakosságok, törvénytelenségek? — nem tudja még azt biztosan senki. Ha csak a bécsi udvar bornírságát s a magyar kormány mindenre kész hitványosságát vessük számításba, akkor bizony könnyen számíthatunk az erőszak eljövételére. Bízunk kell ugyan a király esküjében, de száz példáját láttuk a történelemben annak, hogy nincs a világban olyan eskű, amelyet ne tudna elmagyarázni, valóságából kiforgatni az osztrák perfidia. Hát majd kitalálnak itt is egy formulát, amivel kimutatják, hogy a királyi eskű nincs megszegve. Akármilyen hazug formula lesz is, a kormánypárt (mert most is kormánypárt a szabadelvűpárt) biztosan helyeselné fogja.

De van, ami mégis avval bíztát, hogy nem lesz erőszak, s ez az odesszai bombák dörgése, az orosz forradalom felcsapódo lángja. Ha látják, hogy mire vezetett a szarnok uralom Oroszországban, talán mégis lesz annyicska eszük a Burg urának, hogy nem kezdik el most Magyarországon a szarnoki abszolútizmust. Ha mégis jön az erőszakosság, hát a vármegyeikben fog kezdődni, s itt kell megszállanunk velo. És ebben a meggyengült, megcsönkített öreg vármegyében lesz annyi magyar erő, hogy csufosan veri vissza az osztrák generálisnak és büntársainak az alkotmány ellen intézett támadását. Szaladni fog a generális ur, mint szaladtak az osztrák generálisok emberlelékezet óta mindig: Marenghónál, Wagramnál, Lászeznél, Solferinónál, Kőnigrátnél. Csalódnak, ha azt hiszik, hogy annyi futás után most végre győzni fog az osztrák hadsereg. Ó nem! Ez a hadsereg már csak a futások koszorúját fogja ujjabb és ujjabb levelekkel szaporítani.

határozatot megsemmisíti a miniszter, mi nem tartozunk neki engedelmeknek. Mondják, hogy akkor következnek a tisztviselők felfüggesztése. — A helygény iniszter felfüggeszté az összes tisztviselőket s helyettesíti őket másokkal. Erre is megvan a megye utasítása. A tisztviselő a vármegye rendelete szerint kötelesek a felfüggesztés dacára állásukban, hivatalukban megmaradni. S meg is fognak maradni. Jőjjenek azután zsandárokkal s tűzők el őket. Hadd lásson Európa egy állomat, amelyben szuronyokkal kergetik el a törvényes tisztviselőket, hogy helyettesíthessék őket törvénytelennel.

Es ha akad száz csirkefogó, aki hajlandó lesz ellátni az elűzött tisztviselő hivatalainak a vezetését — pedig nem hisszük, hogy akad — hát kíváncsiak vagyunk, hogy fog ez a hitvány gyűlévés had az egész egységes, ellenálló vármegyével boldogulni? Mem ad pénzt a kormány a törvényes tisztviselő fizetésére? Nem baj! A megyei pótdókkal mi rendelkezünk, kiadjuk azokból. Ha kevés lesz, — hát Zemplénvármegye jóállására akármelyik pénztintézet előlegezi a hiányzó részt. A törvényes állapot helyreállta után visszakapja, s hogy a törvényes állapot egy pár hónap múlva vissza fog állani, az bizonyos.

Nem hisszük, hogy ilyen nevétségesen képtelen erőszakosságra vemedjenk a kormány. De ha megteszi, nem félünk tőle. Ezt a nemzetet nem lehet elnyomni többé. S Bach korszakot se csinálhatnak akkor, mikor a szomszédban lüángban áll Oroszország. Itt csak egy kibontakozás van: a nemzeti akarat teljesítése. S ez be is fog következni!

A MEGYE ÉS VAROS

Képviseletütelei tagok választása. Ujhely rendezett tanácsa város képviselő-tületnek kiugészítése végett az alispán választást tüzött ki 1905. jul. 5-ére. Választandó lesz az I. kerületben (választási helyiség: esziumlág szín) 11 rendes tag, a II. k. ben (v. h. városháza közgyűlési terme) 10 r. tag, a III. kerületben (v. h. Osbudavára vendéglő) 11 t. tag. Minden kerület külön választ a rendes tagokon kívül 3-3 pótagot. A választási elnök dr. Szmercsányi

Béla lesz. Szavazni csak szavazólappal lehet d. e. 9 órától d. u. 4 óráig.

Jegyzői beiktatás. Ma iktatta be Füzesery Ödön tokaji járási főszolgabíró a bodrogkislaföldi körjegyzőségbe Halás z Pál volr erdőhorváti-i segédjegyzőt.

HIREK.

Befejező „visszhang.“

Hát már sohse lesz vége ezeknek a visszhangoknak? Bizonyára ezt kérli e sorok láttára, a „F. H.“ számos hü olvasója Egyeseknek talán már előre attól borzong a hátuk, hogy a XX-ik század elején egy végnéklüi vallási disputatiót kelljen az összes izetlen személyeskedő járulékokkal együtt végigszenvedni. Ezért kijelentem, hogy ezt a vitát részemről tovább folytatni nem akarom. Habár megvagyok győződve, hogy én álláspontom mellett egész az itéletnapig tudnék érvelni és föltelezem, hogy azt t. ellenfelem, Zempléni Mayer Géza s. lelkész ur az utolsó nappal legalább még egy nappal tovább is folytatná. A tér és időviszonyok miatt azt befejezettné kell tekintenem, valamint az ellenételes álláspontok s érvek elbírlását a n. é. olvasó közönségre kell bíznom.

Kispest, 1905. jun. 26-án. Liebermán Manó rabbi. Dr. Ligeti József 3 heti tartózkodásra földre utazott. Kinevezés. Dókus Gyula Zemplénvármegye alispánja Mattyasovszky Károly végett joghallgató közizgatási gyakornokká nevezte ki. Uj doktor. Neuwrith György, sátoraljuhelyi lakos, jogszorgó a kolozsvári egyetemen a jogi tudományok tudorává avattott föl. Halálozás. Özveggy Varga Lajosné született Rajka Róza életének 54-ik évében mult hó 27-én elhunyt. A közszereletben állott elhunyt urinó földi maradványai jun. 29-én helyeztettek örök nyugalomra lepetés csakhamar aggodásba ment át, mert a kisasszony semmi esetre sem akart beszélni. Csak a régi római asszonyok között lehetett ilyen erős jellemet találni!... és a természet — mint előre látható volt — megboszlulta magát. Vagy két hónapi halgató után Ellen kisasszony megismült... Teljesen elvesztette beszédo képségét. Mr. Khinin, a kékszemű, gü, hajatlan háziorvos idegesen kaparta kopasz fejét és kénytelen volt beismereni, hogy igenis, van még uj a nap alatt. Egy ifju hölgy, a ki két hónapig halgat.

a sárospataki ev. ref. felekezet sirketjében.

Egyházmegyei közgyűlés. A tiszavideki ág. h. ev. egyházmegye közgyűlése f. évi június 28. és 29-én folyt le Tokajban. A közgyűlésen 29-en vettek részt és a résztvevők a tokaji intelligenciánál voltak elszállá. olva. A tanákoszásokon kívül több társas ebéden, társas vacsorán és kirándulásokon vettek részt, a külömbööz vidékekről Tokajban összegyűlt egyházi és világi kiküldöttek. Korbelj Géza sátoraljuhelyi ág. h. ev. lelkész szép pohárköszöntője nagy hatást és lelkesedést keltett az egész hallgatóságban. Nyári tünemény. A sátoraljuhelyi függetlenségi kör 1905. évi július hó 2-án a Torzásokon zárkörü nyári tüneményt rendez és ezt kedvezőtlen idő esetén is megtartja, mert elegendő számú és kényelmes fedett helyiségek is rendelkezésre állanak. Kezdeté délután 3 órakor. Személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona. Hangverseny. A sárospataki ifjúsági dalára holnap délután d. u. Szeresenen a nagy szálloda dísztermében hangversenyt rendez. Hangverseny után tánc lesz. Hivatalvisgálat. Manks Endre zemplénvármegyei pénzügyigazgató az elmult héten 3 napig tartó vizsgálatot tartott a szerenisi adóhiva talban s a tapasztalt föletti megelégedését az adóhivatal személyzetének tudomására adta. Szerkesztőváltózás. Dr. Kubovich Géza, a Beregi Uj-ság telelós szerkesztője eme tisztességéről lemondott és helyébe a lap szerkesztőül Bertök Béla és Bary Gyula léptek. Nyári hivatalos örök a m. kir. adóhivatalnál folyó évi július 1-től szeptember 15-ig reggel 7 órától déli 1 óráig vannak beosztva, mely idő alatt a ki- és befizetések reggeli 8 órától déli 12 óráig teljesítetek. Miről a közönség tájékoztatásul ez uton is értesitetik. A tokaji függetlenségi kör. Megalakult végre Tokajban is a függetlenségi kör f. évi június 25-én, Bernáth Béla országgyűlési képviselő a megalakulási gyűlésen szintén részt vett és szép beszédben hivat fel a nagy számban egybegyűlt hazafias választó közönséget az önül vette Ketty kisasszonyt — és ezzel végeztünk velük.

A néma menyasszony. — Amerikai történet. — I. Oh, férjek füle! Micsoda kéjjel hegyeződhettek, ha ilyesmit hallotok: néma menyasszony! ... Hisz ez az, a kiből az ideális asszony lesz; engedelmes felesége a férjének, csendes öre a ház tüzhelyének. Számítalan családi tragédia történetét ismerem és azok kilencized részének az asszony nyelve volt az oka. Lehet, hogy igazatlan vagyok, de az tagadhatatlan, hogy nagyon furcsa jószág egy asszonyi nyelv. — Milyen édes, ha azt sugja: — Szeretem! És miképen szur például a következő kérdés: — Te vén korhely! Hát most kellett hazá jönni? ... Eppen azért fog különönsnek, sőt talán hihetetlennek is tetszeni egy-nemely férjek előtt a következő történet: II. Ellen kisasszony, egy édes kis hölgyecske, szobácskájában ült és lábainál a völegénye: John Williamson, egy kifogástalan dzsentimén. Beszélgettek és az Ellen barátnőjéről, a kis Kettyről volt szó. — Tegnap Ketty kisasszony nagyon csinos volt, — mondá John ur.

— **Dunky fővérék** os és kir. udvari fényképészeknek rendes 2 heti kirándulásokon kívül, ami legközelebb július hó 2-án és 3-án lesz, egy állandó megbízottjuk van itteni műtermükben és így levételek minden nap eszközölnének.

— **A víz, mint a gyomor- és bélbetegségek óvószere.** Mindenki tudja, hogy a Karlsbadban és Marienbadban gyógyulást kereső gyomorbeteg legnagyobbat kontingensét magyarok alkotják. Ennek oka pedig az, hogy a magyar konyha igen isletes, de meglehetősen nehezen emészthető táplálékokkal látja el fogyasztóit, továbbá az, hogy a magyar ember az étkezés után boritalhoz van szokva. A bor pedig a zsíros ételek emésztését gátolja. A táplálkozásnak ezen betegségekre vezető hátrányait az ivóvíz van hivatalosan kiküszöbölteni. Erre azonban a víznek tisztának, jónak és olyannak kell lennie, hogy a táplálékot az emésztéshez kellően előkészítse. Közi ismert dolog, hogy e célra a mohai Agnesforrás a legelső sorban felel meg, mert nem csak kitűnő oldószere a tápanyagoknak, hanem alkalikus víz lévén, tisztá is, a gyomrot az emésztő nedvek elválasztására alkalmasan izgatja s kellemes ízű borítal. Háztartások nagy úvegekben a mohai Agnesvizet különösen olcsón szereshetik be.

TANÜGY.

∞ **A sátoraljai helyi állami polgári leányiskola Ertesítője.** Most jelent meg a sátoraljai helyi polg. leányiskola Ertesítője az 1904—5. iskolai évről **Gyula** Károly isk. igazgató gondos szerkesztésében. A nagy gondalal szerkesztett igazgatói jelentésből mindenekelőtt megtudjuk, hogy a sátoraljai helyi polgári leányiskola az 1904—5. iskolai évvel fennállásának ötödik évét töltötte be. Az intézet feladatának s a hozzája fűzött szép reményeknek a múlt iskoláiban is derekasan felelt meg. A tanulók összes száma (a 46 magántanulóval együtt) 205 volt. Az iskolaév elején, helyszűke miatt az első- és második osztályból 15—20 tanuló kellett visszautasítani. Ezek többnyire a zárdabéli polgári leányiskolába vagy az állami elemi iskola V. és VI. osztályába iratkoztak be. Reméljük, hogy a jövő iskoláév kezdetétől, amikor az épülő félben levő új iskola készen lesz, helyszűke miatt egy növendék sem fogunk visszautasítani. Illetőségre nézve volt 141 helybeli és 64 vidéki tanuló. Vallására nézve volt róm. kath. 52, gör. kat. 8, ev. ref. 40, ág. h. 3 és iszr. 102 tanuló. A beiratások szép eredménye újabb igazolta a szülők bizalmát és intézet irányában. Nagy számmal keresik fel az iskolát nemcsak a helybeli, de a vidéki tanulók is. Az elmúlt iskoláévben az intézetnél tizenöt tagból álló tanítótestület működött. Az iskolagondnokság tagjai a múlt iskoláévben is többször megfordultak az iskolában és meglátogatták a tanítási órákat megelégedésüknek adva kifejezést a tapasztalatok fölött. A sátoraljai helyi polg. leányiskolához az 1904/5—1906/7. iskoláévek tartamára iskolalátogatóul Volenszky Gyula budapesti polg. isk. tanító rendeltetett ki, aki május hó 1-én és 2-án tartotta meg hivatalos látogatását Beregszász István kir. tanfelügyelő kíséretében. Az évi jelentés megelégedéssel konstatálja, hogy az ideiskolaév alatt is a tanulók magavivésele, úgy az iskola falain belül, mint azon kívül megfelelő és az intézeti rendszabályokhoz alkalmazkodó volt. A tanításban elért eredményt általában igen jónak mondhatjuk. A vizsgálatot tett 150 rendszeres tanuló közül 14 kitűnő, 23 jeles, 65 jó és 10 elégséges osztályzatot nyert, 27 tanuló javítóvizsgálatra és 6 tanuló osztálymérésre utasítottak. Kitűnők voltak az I. osztályban: **Alexy Aranka, Isépy Edith és Koncsol**

Anna; a II. osztályban: **Deutsch Alice, Nouwirth Aranka és Ruttkai Erzsébet**; a III. osztályban: **Bunyacik Erzsébet és Góllner Margit**; a IV. osztályban: **Bárey Mariska, Caervenyák Mária, Gombos Mariska, Ligeti Róza, Spisovszky Sarolta és Spotkovszky Irén.** — A földrajzi alafogalmak szemléltetése, a környékünkön előforduló növények, rovarok, ásványok közvetlen megismerése, a konyhakertészet megtekintése végett **Bogdánffy Malvin, Pilásky Margit és Szigethy Lydia** tanítóink több ízben elvezették osztályaikat a város környékére. A III. és IV. osztály tanulói május 28. és 29-én megtekintették tanítóink vezetésével a „Zemplérvármegyei gazdasági egyesület“ által a vármegyeházában rendezett háziipari kiállítását. — Az ideki kirándulások között legértékesebb volt a május 17-én Sárospatakra tett tanulmányi kirándulás. — A francia nyelvet mint fakultatív tantárgyat az intézetben **Molnár Dohnál Anna** tanította szép sikerrrel. — A június 30-án megtartott évzáró-ünnepségen az iskola derék igazgatója szép beszédet intézett a növendékekhez, mire a jutalmakat, az Ertesítőket és bizonyítványokat osztották ki. Kiosztottak összesen 40 drb. jutalmi tárgyat 32 kiváló előmeneteli tanuló közt. A tanulók megjutalmazására az isk. gondnokság 60, a helybeli Központi Takarékpénztár 30, a Polgári Takarékpénztár 20, a tanítótestület jutalmi alapja 60 koronát adott. Könyveket és egyéb jutalmi tárgyakat adtak: a Franklin Társulat, az Athenium, Lampel Róbert budapesti, Lövy Adolf és Alexander Vilmos helybeli könyvkereskedők és Klein Pál kereskedő, továbbá Hubay Bertalan ev. ref. és Hadzsega Gyula g. kath. hitoktató és a helybeli iszr. anyahitközség. — **K.**

▲ **Felkérjük a zemplérvármegyei tanítótestület igazgatóit, hogy lapunkban leendő ismertetés végett az évi Ertesítőket szerkesztőségünkbe beküldeni sziveskedjenek.**

IRODALOM.

Boszorkányok.

Valaha régen, dajkamesékben Boszorkányokról hallottam sokat, Valaha régen oly nagyon féltem, Ha felhozták a boszorkányokat.

Úgy hittem akkor, hogy aruc osznya, Hogy görbe hátú, vénült asszonyhad, Kik seprón járnak, majd ezt megvanya Háborítják a gyermek álmokat.

Most... most tudom csak, tévedtem régen, A boszorkányok angyalképek. Tündéri láng van szemük tüzeiben, S lágy, hó mellükben csak a szív hideg.

Most... most tudom csak, hogy nem ijesztők: De ijesztők a viselt dolgok... A boszorkányok család leányok, Kik széttepik az ifjak álmaid...

lf. Jnoinger Ferenc.

— **Zemplérmegye helységnévtára.** Czagány F. tanfelügyelőségi hivatalnok összeállította Zemplérmegye helységnévtárát a legújabb helynevek megállapítása szerint. A község neve mellett föltalálható a főszolgabíró, illetve körjegyző székhelye és az utolsó posta hely megnevezése. Hibája az új helységnévtárnak az, hogy nem a régi nevek abc sorrendjében van összeállítva, hanem az új elnevezés szerint s így nehezen található meg benne a keresett név. A könyvet Löwy Adolf saujhelyi könyvkereskedő adta ki. Ara 40 fillér.

A szerkesztőség üzenetei.

lf. J. F. Verseit a közlendeők közé ictatjuk. Tárcái sziveskedjék beküldeni s elővadásuk után véleményünket ezen a helyzen tudomásra adjuk. — L. K. A levelezőlapon jelzett levél még mind ez ideig nem érkezett meg. Üdvözlést.

Nyílt-tér.

Legkiválóbb és legelterjedtebb ásványvizek a

Polenai (uradalmi jelzéssel) Szolyvai

Luhí Erzsébet

Elsőrangú asztali és gyógyvizek.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Nyilatkozat.

A „Zemplén“ 1905. évi július 4-én 68-ik számban megjelent cikke vonatkozólag értésére adom a cikkírónak, hogy én polemiába vele becsajtkozni nem akarok, amennyiben nekem ilyen célokra kidobni való pénzem nincsen. Csupán kötelességből teszem hogy cikkírónak azon tanácssal szolgálhassak, ha ő oly kellemes helyzetben érzi magát, hogy egy cupringerajt más alapon tudna vezetni, úgy van itt egy rendőrből lett cupringer, ez úgy is keres tőrsat, ...

A hatósággal szemben visszaéléseket nem szoktam elkövetni. Különösen erkölcselen életi üzletbeni megjegyzést egyszer és mindenkorra kikérek magamnak.

Aniz Sándor
pincér úgnök.

Kérjen csak

SELLE & KARYÉLE

FREDIN

legjobb tisztítószert minden finom lábbel számára

sárga és fekete színben

Különösen ajánlható Boxoalf, Oscarla, Chevreaux és Lakkozipők számára

Bécs, XII/1.

Szolyva Kársfalva

gyógyfürdő

MAGYAR GLEICHENBERG (Bereg megyében.) Vasuti állomás

Gyógyeszközök: **hidegviz-gyógyintézet, vasas és égvényes savanyuviz és fürdők, sós és fenyőbelégzési intézet, villany massage.** Állandó fürdőorvos. Gyógyszertár. Kitűnő ellátás és lakás. Mérsékelt árak. Idény: májustól októberig. Az ujonnan épült „Erzsébet szálloda“ a legfényesebb berendezéssel már folyó. évi tündőidényben megnyílik

Prospektussal és egyéb felvilágosítással szívesen szolgál

A fűrdőigazgatóság.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvószere Elsősorban a **mohai**

ÁGNES

forrás mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szén-savtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószere fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor légső és húgyszervi betegségeknek.

Aszért tehet:

- Hasznádjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk. **Dr. Kétyl.**
- Hasznádjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesébajt gyógyítani akarjuk. **Dr. Köver.**
- Hasznádjuk a mohai Ágnes-forrást, ha érvágyhiány és emésztési zavarok állanak be. **Dr. Gebhardt.**
- Hasznádjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk. **Dr. Glass.**

Háztartások számára másfél literesnél valóminál nagyobb úvegekben minden kétes értékű mesterségesen szén-savval feltöltött viznél, sőt a szódavíz-nél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borviz. Kedvelt borviz. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kizárólagos főrtkár Sátoraljai helyi és környékére

Malárcsik György utódánál ugyanitt ingyen kapható az Ágnes-forrás díszes kivitelű ismertető füzet

Kiadótulajdonos: **LANDESMANN MIKSA.**

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiának bizonyított háziasszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közveszernél, cszánál és megbűtésesnél. Silány hamistványok miatt bevásárlókor óvatossak legyünk és csak olyan úveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjegygel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara úvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyiszlóvan minden gyógyszerárban kapható. — Főrtkár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszerár
48 „Arany országhoz“, Prágá, C. A. Előbebehtr. o. neu. Mindenapi széküld.

Kertész

nős, gyermektelen, aki a kertészet összes ágai-ban tökéletesen jártas, több éves bizonyítványokkal rendelkezik, beszél magyarul és németül, állást keres.

Cim: **Ig. Sommerhofer Felsővisó Máramaros m.**

Kerékpár

(csinos kiállítású) azonnal eladó olcsó árért.

Cim a kiadóhivatalban,

Olcóság! Leiklimerítés!	Majai érdeklében BUDAPESTI KIS-ÉRTŐ	LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által. Budapest, Erzsébet-körút 64.	Szakavatlatlani Postosági
MINDEN HÖLGY ELŐNYE olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházható. Saját érdekében kére ezért dustartalmu mint a-győztesemünköt, amely megjelölés végett ingyen és bérmentve küld a WIENER MODEN UNION Bécs, L. Schottenring 10	VERSENYTÉNY, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGENSÉG Gyógyászata az egész gyerekek számára a legkiválóbb körülmények között. KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Valódi tokaji borból készült, tehát nem tévesztendő össze más készítménnyel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor - Nagy üveg 8 kor - Kapható győztesárban. Posta küldi: KORONA-GYÓGYZETARTAR Budapest, Mátyás-tér	SZIMON ISTVÁN FÉLE GYÓGYERJÚ SÓS-BORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ	Szövegnek takarék rögzítőnek Bürokráciák csipkefogóknak Szöveg hát S SCHEIN W. W. L. Bismarckstr. 12. Doktortalmu képe ARÜGYEK ingyen és bérmentve
Császárfürdő téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve	Elsőrangú kén-sóvíz gyógyfürdő páráltan gőzfürdővel, legmodernebb kőris és kőris Iszapfürdővel, pom-pa ásványvíz-uzodákkal, kő-, kád-, hölg-, villamos víz-, szénasav- és napfürdővel. 200 kényelmes lakosztállyal. A legszélesebb kezelés.	MINDENÜTT KAPHATÓ	Ön nagyon idősenek látázik! Fesse haját a CZERNY-féle Tanningene HAJFESTŐ-SZERREL

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legszilárdabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Dr. Kovács képszatija
3 nap alatt biztosan hat. Tégeje K 1 20.
Dr. Kovács gyógytára Bpest, Gyár-L. 17.

"SMITH PREMIER"
képviselők kerestek.
GRAND PRIX PARIS 1900
BUDAPEST ANDRÁSSY-UTCA

SMITH PREMIER N° 5
képes árjegyzék ingyen.
A VILÁG LEGJOBB IRÓGÉPE.

BALASSA FÉLE ÜGORKATE
Pattanás, kiütés, szepió, májfolt, sötét ráncok is eltűnnek az arczóról a valódi angol használatával.
Egy üveg ára 2 korona.
Hozzá ügorkaszappan 1 k, püder 1 20, K.
Főosztály: **BALASSA KORNÉL** Győztesárta
desz. hely: Bpest, Erzsébeti utca.

KATZER
-hársz. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (szájat ráz), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzer szőrmearúri az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY
VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KÁROLY ÉS TÁRSA
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 7

1000.000

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS
SZAKVÉLEMÉNY.
kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélcsatorna hurutos bántalmainál, ugyancsak a húgy és ivarszervek hurutos és vérérges bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniája és a hasi vérbőszégből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának furdessell való egyesítése ósziatú hatást fejt ki a női medence szervek idült izmádmányainál. A tudógómörök kezeltetves esetében, valamint a gümös-görvényes nyirkmirigy dagadtok ellen jó sikerrel alkalmazható. Csehszeri segédeszközt képe az elhízás és idült kőszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére.
Budapest, 1905. január 8.
Dr. Korányi Frigyes.
gyermekl. tanár, főorvosbíró tag, a M. Tud. Akad. tagja, stb. stb.
Sethöldi a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénasavat sűrítő gyár a MÁLNÁSFÖRDÖN Haromszék vm. Cím: SICULIA, MÁlnásfürdő. Főraktárak Budapest: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.
Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!

Szénásy szab. Árpád
RAJZ-ESZKÖZ.
az összes közép-iskolákban a legjobban bevált
MAGYAR KÖRZŐ
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Friedmann Mordecai
okl. szűrésztűző
Lakik: Deák-u. 819.
HIRDETÉSEK
felvételnek
kiadóhivatalban.

Műfogakat és egész fogsorokat
kiválóan készít
Magyar Ferenc
fogtechnikus
Sátoraljaihely, Kossuth-u. 181
Eltört és nem jól illő fogsorok átalakítása 2 óra alatt.

Könyvnyomdánkban
egy tanuló felvétetik.

Ajánlom kitűnő minőségű asztali boromat
literenként 70 fillérért.
Szabó Erzsébet
kis trafik.
Mindenféle ásványviz kapható.

Gép- és malomtulajdonosok figyelmébe!
Gépjavitó műhelyemben mindenféle gép és kazánjavításokat, hengerrovtákkaszt legújantósabban és a legrövidebb idő alatt eszközölök.
Tisztelettel:
Reismann Károly
Sátoraljaihely, a Dohánygyár háta mögött.

A szőlő OIDIUM betegsége ellen
az évek óta kipróbált legjobb szer a
Dr. ASCHENBRANDT-féle RÉZKÉNPOR.

Leszállított ára Budapesten:
50 kilogrammos zsákokban a kilogramm 48 fillér;
10 és 5 kilogrammos zsákokban 52 fillér, valamint 2 kilogrammos dobozokban a kilogrammonként 53 fillér.

Használatra olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja.
A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja!

Ott ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor egyuttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt, s így a harmadik permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.
Megrendeléseket elfogad a
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.
A por kapható és megrendelhető: **Fogyaszt és érték. Szövetkesetnél** Sárospatak; **Klein Emilnél** Tarczal; **Krauss Jenőnél** Monok; **Steinfest D.-nél** Királyhelmezc.

Schicht-szappan!
(„Szarvas” vagy kulcsszappant)
használjuk
kiváló hatású tulajdonsága miatt
előnyös eredménnyel
bármí mosási célra, ugymint:
saját használatra,
minden ruhaneműnél és
mindenhez
ami egyáltalában mosva lesz.

Megyei általános bank részvénytársaság Sátoraljaiújhely

(a járásbirósággal szemben.)

200.000 korona

teljesen befizetett alaptőkével.

Elfogad betétet kamatozás végett.

Leszámitol váltó és jelzálogkölesönöket.

Folyó számla hitelt és **ovadékok** nyújt kedvező feltétellel.

Eszközül 10-től 70 évig terjedő törlesztéses kölcsönt és elvállal minden a bankszakba vágó megbízást.

sz igazgatóság.

Butorgyár

MAJOROS GYULA

asztalos mester.

Első zempléni megyei gőzerőre berendezett asztalos műhely

Raktár: Kazinczy-utca. **Sátoraljaiújhely.** Gyár: Csörgői-ut 737. (saját ház.)

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **gőzerőre berendezett**

butor gyáramban

a kor igényeinek teljesen megfelelő butorokat gyártok. Raktáron tartok háló, ebédlő, szalon és úri szoba berendezéseket. Mindennemű asztalos munkát a legrövidebb idő alatt készítek.

Kérem a nagyérdemű közönség b. pártfogását kiváló tisztelettel

Majoros Gyula
asztalos mester.

Javaszi és nyári idényre

ajánlom **gőzre berendezett** évek óta jóhírben fenálló

vegyszer tisztító intézetemet

ahol is elfogadok férfi-, női- és gyermekruhaneműeket **tisztításra** u. m. **utcai, bái és alkalmi**, valamint a legdiszesebb ruhaneműeket bontás nélkül.

Festésre mindenféle női és férfiruhaneműeket bontás nélkül mindenféle divatos színek megfestésére.

Guvlirozásra női ruhákat

mindenféle szöveteket, selyem, mol, batiszt és krepeket 150 cm. hosszúságig elfogadok.

Csipke-függönyök a legnagyobb gondal tisztítatnak és gőzhengeren vasaltatnak. — Himzett kézi munkák is a legolcsóbban tisztítatnak.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradtam

Felvételi üzletem
főter, Bilanovits-féle házban
(Központi Takarékpénztár épület).

Rakovszky Sándor,
Sátoraljaiújhely, Bercsényi-utca.
saját házamban, a fozhazzal szemben.

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljaiújhely.

Mészkereskedők, építésszek és építetők figyelmebe.

Alulírott részvénytársaság igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy **Ladamóc** község határában, Ladamóc és Szőlőske községek között az ugynevezett **Bábahegyen** levő telepén ujonnan épített mészegető kemencéiben az üzemet megkezdte és szakadatlanul folytatja.

A megrendelések a legpontosabban teljesítettek és vidékről szekerem érkező vevőknek a mész a telepen hente ként háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken lesz kiszolgálva.

Különösen felhívjuk itten a t. vevőközönség figyelmét arra, hogy telepünkön a meszet a legpontosabb hőmérséleget mérleljük és így vevőink a súlyban károsodást nem szenvednek.

Megrendelések alulírott részvénytársaság irodájához Sátoraljaiújhely (Kazinczy-utca) intézendők.

Felhívjuk itten még a t. vevőközönség b. figyelmét meszünk kitünő minőségére, mely nagy kötanyag tartalmánál és szaporaságánál fogva hazánk legértékesebb mészananyagának e gyike.

Sátoraljaiújhely, 1905. május hó.

Zemplén-Ladmóczi mész és agyagipar r. t. igazgatósága.

Gyümölcs és szőlő sajtók

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval a legmagasabb munkaképesség garantálva.

Hydraulikus sajtók különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére

Szőlő és gyümölcs zúzó és bogó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA“ fa és szőlővessző **permetezők**, a szegecs és tormács valamint a vértetű kiirtására; **szőlő ekék.**

A legjobb VETŐGÉPEK Mayfarth Ph. és Társa „Agricola“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindenemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind amellet a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket **széna és arató gereblyék, széna-forgatók, széna- és szalma-prések** kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek, boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótállás mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági géppárak, vasöntődék és ekegyárak.

Bécs, II/1. Taborstrasse 71.

Kitüntetve több mint 500 arany, ezüst éremmel stb., az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek

Hirdetmény.

A t. ez. közönség tudomására hozatik, hogy alulírt intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10–50 évig terjedő

törlesztéses kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár